

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Mertxe Zulaika Iriondo

*Deba,
Gipuzkoa
(1928-2016)*

Aurkibidea

Biografia

Lastur auzoko Ansorregi baserrian jaio zen, 10 anai-arrebatan gazteena. Gurasoak mendaroarrak zituen. Auzoko Iruerreketa baserrira joaten zen eskolara, baina sarritan huts egiten zuen, ardi-zain joan behar izaten zuen-eta. Gerora josten ikasten ibili zen Mendaron eta bertan pasatzen zuen astea, izebaren etxean. 20 urte zituela ezkondu zen. Senarra ere lasturtarra zuen, Artia baserrikoa. Ezkondu ostean Lasturko plaza ondoan zegoen Presaola baserrian (gaur galduta) bizi izan ziren urte batzuetan, baina gero Azkoitira joan ziren bizitzera. 4 seme-alaba izan zituzten.

Zintak

DEB-048

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2011-10-19
- **Iraupena:** 37 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

DEB-049

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2011-10-21
- **Iraupena:** 55 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Anaiei bazkaria eramatera basora

- **Erref:** DEB-048/004
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:03:15. **Bukatu:** 00:05:38

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Neskatila zela, ardizain egoten zen. Etxe ondoan izaten zituzten ardiak. Gizonen pare ibiltzen ziren lanean. Sarritan gizonei bazkaria eramatera joaten zen basora eta basoan jaten zuten bazkaria. Anaiek egurra mozten lan egiten zuten basoan, arpanarekin. Gero egurra saldu egiten zen altzaritarako.

2. Bazkaltzeko babak eta zahagi ardoa

- **Erref:** DEB-048/005
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:05:38. **Bukatu:** 00:06:50

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Sarritan 16 lagun ere egoten ziren etxean bazkaltzeko. Babak urdaiarekin izaten zen ohiko bazkaria. Zahagi ardoa izaten zuten eta beraiek ere gizonek bezalaxe edaten omen zuten ardoa neskatilatan.

3. Iruerreketa baserrira eskolara

- **Erref:** DEB-048/007
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:07:35. **Bukatu:** 00:09:55

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ardiak eta ganadua zuten Ansorregi baserrian. Baso-sail handiak zituzten. Iruerreketa baserrira joaten zen eskolara, baina sarritan huts egiten zuen, ardiak zaintzera edo itulara joan behar izaten zuelako. Irakaslea Gaztañegi baserriko Terexa zen. Iruerreketaokoak fede handikoak ziren eta askotan arrosarioa errezatzen egoten ziren txabilarekin haria egiten zuten bitartean.

4. 'Xabiartxo' eta 'Sabin' liburuak eskolan

- **Erref:** DEB-048/009
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:10:05. **Bukatu:** 00:12:05

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolan euskaraz ikasten zuten. *Xabiartxo* eta *Sabin* liburuak zituzten. Katona ere bazuten. Goiz eta arratsalde izaten zuten eskola, baina sarritan arratsaldean huts egiten zuen eskolatik artzaintzara edo itulara joateko.

5. Lasturko San Nikolasetan zezenak eta aureskua

- **Erref:** DEB-048/013

• **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:16:10. **Bukatu:** 00:19:00

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Zezenak
- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:

Lasturko San Nikolas festak. Auzoko gazteak zezenaren aurrean ibiltzen ziren mozorrotuta. Ardi-ilearekin egiten zituzten ileordeak. Pailazo jantzita antzerki gisakoak egiten zituzten zezenen aurrean. Ugarte-berri baserriko Julianek zezenaren gainetik salto eta bestelako komeriak egiten zituen. Zezenetarako zaletasun handia zegoen Lasturren. Sakaren zezenak egoten ziren. Aureskua ere egiten zuten auzoko gazteek.

6. Erromeriara azkar joatearren ura nahastu esnari

- **Erref:** DEB-048/014
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:19:00. **Bukatu:** 00:20:50

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Erromerian ikasten zuten dantzan. Larraskandara joaten ziren erromeriara ardiak batu ostean. Behin bere anaiak erromeriara azkarrago joatearren esne marmitak erdiraino bete eta falta zena urez bete zuen. Amak gazta egiteko gatzagia bota arren esnea ez zen gogortzen gero.

7. 'Sakabi' eta Joakina soinu-jotzaileak

- **Erref:** DEB-048/015
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:20:50. **Bukatu:** 00:21:50

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

<p>Sakabi soinu-jotzailea egoten zen normalean Aittola gainean egiten zen erromerian. Larraskandan bertako emakume elbarri batek, Joakinak, jotzen zuen soinua.</p>

8. Lasturko baserritarrak Azpeitira eta Elgoibarrera saltzera

- **Erref:** DEB-048/022
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:29:05. **Bukatu:** 00:30:45

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera

Laburpena:

Lasturtik Azpeitiko azokara joaten ziren saltzera inguruko beste baserri batzuetakoekin batera, astoak hartuta. Bidegurutzera lehenengo iristen zenak hosto bat uzten zuen seinaleztat. Arrautzak eta baba saltzen zuten azokan eta bueltan olioia, azukrea eta etxerako behar zena ekartzen zuten. Ostegunetan Elgoibarrera joaten ziren, hara ere oinez. Bera zaldiarekin joaten zen.

9. Debara oinez medikuarenera

- **Erref:** DEB-048/023
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:30:45. **Bukatu:** 00:32:12

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Lasturtik Debara uraren kanala zihoan eta handik ibiltzen ziren oinez. Behin Debatik etxera zetozela, alabari besoa atera zitzaion eta berriz buelta hartu eta oinez Debara bueltatu behar izan zuten, medikuarenera. Deban emakume batek jarri zion besoa bere lekuan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-06-10

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com